

4. Оскірко А.О. Органи публічного управління у сфері поводження з відходами. *Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України*. 2013. Вип. 182. Ч. 2. С. 220–227

5. Трегуб О.А. Організаційно-правове забезпечення поводження з відходами органами місцевого самоврядування. *Правничий часопис Донецького університету*. 2015. № 1–2. С. 113–120.

6. Будівництво сміттєперевантажувальної станції на Донеччині є прикладом ефективної роботи місцевої влади у запровадженні сучасних підходів управління відходами, - Міндовкілля. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/budivnictvo-smittyeperevantazhuvalnoyi-stanciyi-na-donechchini-ye-prikladom-efektivnoyi-roboti-miscevoyi-vladi-u-zaprovadzhenni-suchasnih-pidhodiv-upravlinnya-vidhodami-mindovkillya>.

7. Ковейно Ю.В. Організаційно-правова основа управління поводження з відходами в Україні. Розділ 4. С. 571-598. Новітні досягнення та вектори розвитку сучасної юриспруденції: колективна монографія / За заг. Ред. Т.О. Коломоєць. Львів-Торунь: Ліга-Прес, 2021. Ч. 2. 420 с.

8. Камардіна Ю.В. Ефективність здійснення екологічного контролю в сфері поводження з відходами виробництва та споживання. Розділ 4. С. 543-570. Новітні досягнення та вектори розвитку сучасної юриспруденції: колективна монографія / За заг. Ред. Т.О. Коломоєць. Львів-Торунь: Ліга-Прес, 2021. Ч. 2. 420 с.

УДК 323.1:316.3:316.42

Надежденко А.О.

кандидат наук з державного управління, доцент кафедри права та публічного адміністрування

ДО ПИТАННЯ ТРАНСФОРМАЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ В УМОВАХ ГЕОПОЛІТИЧНОЇ ДИХОТОМІЇ УКРАЇНИ

Глобальні тенденції призводять до змін на всіх рівнях суспільного життя, в зокрема до трансформації національної ідентичності, адже соціальні відносини виходять за рамки виключно національного характеру. Якщо раніше індивід ідентифікував себе з певною етнічною групою, нацією, країною, то нині засади, на яких будуються колективні ідентичності, змінюються. Дифузія культурного простору призводить до часткового знищення чи заміщення попередніх культурних зразків. Подібні процеси можуть спричинити дезорганізацію та маргіналізацію не тільки окремих індивідів, а й великих соціальних груп.

Національна ідентичність є важливою характеристикою будь-якого індивіда, адже вона визначає його місце у національній історії, що в свою чергу означає ідентифікацію з певною нацією, конкретизацію її місця у геополітичному просторі, її особливостей та форм існування. Реакція на загрозу втрати власної національної ідентичності може викликати як крайню форму націоналізму, так і космополітизм. Відчуження від традиційних сформованих зв'язків призводить до спроби пошуку нової ідентичності чи відрив від соціальної групи. З іншого боку, крайні агресивні прояви націоналізму призводять до екстремістських течій, терактів та збройних конфліктів. Отже, закономірною реакцією на виклики глобалізації можна назвати прагнення до збереження національної ідентичності.

Українське суспільство існує у геополітичній дихотомії Захід – Схід, яка призводить до протилежних трактовок у виборі майбутніх стратегій розвитку. Незважаючи на те, що уряд України проголосив чіткий курс на вступ до Євросоюзу. Сьогодні, Європейський Союз прагне об'єднати країни-учасниці у єдину організацію, тому керівні інституції ЄС культивують та намагаються поширити європейську ідентичність як універсальну для європейських країн.

Україна по своїй суті має подвійну ідентичність, тому що фактично розміщена між відносно чітко окресленою європейською та пострадянською ідентичністю. Це є причиною дихотомічної ситуації з українською ідентичністю, яка полягає у її двоїстій конструкції. Таким чином, Україна належить до «зони міжцивілізаційних збуджень» [1]. Отже двоїстість українського буття має визначальне становище під час творення української національної ідентичності та вибору подальшої ідентифікації

Глобалізація та прискорення міжнародних процесів спричиняє необхідність реформування соціальної, економічної та політичної сфер буття нашої нації. Саме системне бачення місцезнаходження української держави, чітке усвідомлення та закріплення національних інтересів допоможе подолати кризу ідентичності, роздвоєність орієнтацій та їх конфронтація.

Процес перевизначення ідентичності чи її зцілення є не тільки тривалим, а й хворобливим у соціальному, політичному, культурному та інституційних вимірах. Важливо зазначити, що українська політична та інтелектуальна еліта висловила чітку позицію щодо майбутньої стратегії розвитку та важливості конструювання національної ідентичності до європейської ідентичності. Але досі у суспільстві спостерігається підвищений вплив регіональної (територіальної) ідентичності у порівнянні до національної. Особливо це характерно для пограничних територій. Наявність значних регіональних відмінностей, які формують особливі територіальні моделі ідентичності, обумовлюють їх конкуренцію з національною, ти самим спричиняють загрозу цілісності держави. На жаль, політичні сили загострюють ситуацію, маніпулюючи суспільними настроями. Крім того подібні тенденції можуть спричинити маргінальність нашої держави.

Тому, сьогодні, не зважаючи на те, що євроінтеграція може бути ефективною з точки зору подальшого економічного та геополітичного розвитку, для України вкрай актуальним стає питання визначення власної української ідентичності. Оскільки Україна почала творити свою державність (і національну ідентичність зокрема) відносно недавно. Наша національна ідентичність піддавалася агресивному впливу з боку зовнішніх учасників досить довго, що не могло не вплинути. Отже, існує першочергова необхідність вибудовування структури національної ідентичності адже поширення європейської ідентичності в українському просторі може призвести до ескалації внутрішніх конфліктів, втрати українцями їх самобутності та єдності.

Глобалізація та прискорення міжнародних процесів спричиняє необхідність реформування соціальної, економічної та політичної сфер буття нашої нації. Саме системне бачення місцезнаходження української держави, чітке усвідомлення та закріплення національних інтересів допоможе подолати кризу ідентичності, роздвоєність орієнтацій та їх конфронтація. «Зцілення» розірваної ідентичності може бути виконане за таких умов, а саме: сприйняття цього процесу економічною та політичною елітою держави; суспільною згодою з процесом перевизначення ідентичності та бажанням більшості громадян усвідомити власну систему цінностей української національності ідентичності.

Українська ідентичність і досі є «незавершеним проєктом». Особливості сучасного етапу формування національної ідентичності в Україні визначаються, з одного боку, потребою реалізації ідеї нації на основі цінностей українства, з іншого – необхідністю реалізації соціально-економічних інтересів громадян безвідносно до їх станової, етнічної, релігійної та політичної визначеності, що таїть у собі внутрішній потенціал конфліктності та деконсолідації суспільства. А країна має виробити цілеспрямовану державну політику щодо подолання криз ідентичності, нейтралізації її загроз.

В основу такої політики може бути покладена Концепція формування національної ідентичності громадян України з визначенням політичних, економічних та соціокультурних механізмів і пріоритетів консолідації національної спільноти [2]. Геополітичним пріоритетом такої консолідації може бути європейський та євроатлантичний вибір України, який підтримує, за соціологічними опитуваннями, понад половина її громадян. Основою європейського вибору країни має бути чітке дотримання принципу верховенства права, Конституції України та законів держави щодо створення інституційної системи, яка б сприяла подальшій консолідації, а не поділу країни.

Її можливе перспективне майбутнє – побудова громадянської, політичної нації, де етнічна та групова само-ідентифікація громадян буде надійно захищена недоторканністю прав і свобод людини та громадянина, достойно забезпеченого творця свого майбутнього. Проте така цивілізаційна перспектива потребує детального теоретичного опосередкування як причин, витоків та небезпек глобалізації, так і визначення можливих шляхів та чинників їх запобігання.

Отже, трансформація української національної ідентичності повинно відбуватись одночасно зі зростанням усталених регіональних (територіальних) ідентичностей та поширенням системи цінностей європейської ідентичності.

Література:

1. Абрамов В.І., Ситник Г.П., Смолянюк В.Ф. Глобальна та національна безпека: підручник. Київ: НАДУ, 2016. 784 с.
2. Трощинський В.П., Скуратівський В.А., Ярош Н.П. Формування української ідентичності в умовах сучасних викликів: теоретичні і політичні аспекти: монографія. Київ: НАДУ, 2018. 256 с.

УДК 342.726-054

Свірський Б.М.

кандидат юридичних наук, професор кафедри права та публічного адміністрування

МІЖНАРОДНЕ ТА НАЦІОНАЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО ЩОДО ВИЗНАЧЕННЯ ПРАВ І СВОБОД «КОРІННИХ НАРОДІВ»

Актуальність всебічного дослідження статусу етнічних (національних) меншин України обумовлена необхідністю становлення демократичної правової держави та еволюційного розвитку громадянського суспільства. Питання належності особи до національної меншини (корінних народів) є питанням суто індивідуального вибору, який не повинен обмежуватися будь-якими додатковими критеріями; на цьому ж ґрунтується й і неналежність особи до національних меншин.